

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 653/2020
15.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене Жужане Ковач и др., због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљене Жужане Ковач, адвоката Константина Ранкова, браниоца окривљеног АА, адвоката Славка Денде, браниоца окривљеног ББ, адвоката Воислава Андрејевића, браниоца окривљене ВВ, адвоката Страхиње Јанића и браниоца окривљеног ГГ, адвоката Ане Матић Алимпијевић, поднетих против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 81/18 од 09.07.2019. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1158/19 од 15.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.12.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Жужане Ковач, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 81/18 од 09.07.2019. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1158/19 од 15.01.2020. године у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, док се овај захтев у преосталом делу и захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ у целости одбацују.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као неблагоприятан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ГГ поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 81/18 од 09.07.2019. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1158/19 од 15.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину К 81/18 од 09.07.2019. године, поред осталих оглашени су кривим: окривљена Жужана Ковач, због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ, окривљени АА, због кривичног дела примање мита у помагању из члана 367. став 1. у вези члана 35. став 1. КЗ, окривљени ББ, због продуженог кривичног дела примање мита у помагању из члана 367. став 1. у вези члана 35. став 1. и члана 61. КЗ, окривљени ГГ, због

продуженог кривичног дела давање мита из члана 368. став 1. у вези члана 61. КЗ и окривљена ВВ, због кривичног дела примање мита у помагању из члана 367. став 1. у вези члана 35. КЗ, па су осуђени и то: окривљена Жужана Ковач на казну затвора у трајању од три године, у коју се урачунава време проведено у притвору од 05.09.2013. године до 24.12.2013. године, а окривљени АА, ГГ и ББ на казне затвора у трајању од по шест месеци које казне се на основу члана 45. став 5. КЗ имају извршити у просторијама у којима окривљени станују уз примену електронског надзора. Истом пресудом одређено је да ови окривљени не смеју напуштати просторије у којима станују, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, те да ће суд, уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусте просторије у којима станују, одредити да остатак казне затвора издрже у Заводу за извршење казне затвора. Окривљеној ВВ изречена је условна осуда, тако што јој је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљена у року од две године не учини ново кривично дело.

Према окривљеној Жужани Ковач, изречена је мера безбедности забрана вршења дужности државног службеника на пословима из делокруга органа државне управе у трајању од једне године по правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере, у смислу члана 85. КЗ. На основу члана 91. и 92. КЗ од окривљених је одузета имовинска корист и то од окривљене Жужане Ковач износ од 2.612.450,00 динара, од окривљеног АА износ од 44.700,00 динара и од окривљеног ББ износ од 45.900,00 динара. Сви окривљени су на основу члана 264. став 1. обавезани да плате судски паушал у износу од 50.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, те је одређено да ће суд о трошковима кривичног поступка одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 1158/19 од 15.01.2020. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Зрењанину и бранилаца окривљених Жужане Ковач, АА, ГГ, ББ, ДД, ВВ, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено су поднели:

-бранилац окривљене Жужане Ковач, адвокат Константин Ранков, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине другостепену пресуду и предмет врати Апелационом суду у Новом Саду на поновно одлучивање, с тим да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем или да наведену пресуду преиначи тако што ће уважењем жалби бранилаца окривљених првостепену пресуду преиначити и окривљене ослободити од оптужбе применом члана 454. ЗКП;

-бранилац окривљеног АА, адвокат Славко Денда, због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе или да обе пресуде укине у односу на овог окривљеног и да предмет врати првостепеном суду на поновно суђење;

-бранилац окривљеног ББ, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези са чланом 485. став 2. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи тако што ће овог окривљеног ослободити од оптужбе за кривично дело примање мита у помагању;

-бранилац окривљене ВВ, адвокат Страхиња Јанић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) у вези члана 16. став 2. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивње и

-бранилац окривљеног ГГ, адвокат Ана Матић Алимпијевић, због повреда закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе и одлучити да трошкови одбране окривљеног падају на терет буџетских средстава и да у смислу члана 488. став 2. ЗКП, браниоца обавести о седници већа уколико нађе да би његово присуство било од значаја за доношење одлуке.

Врховни касациони суд доставио је примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, кога није обавестио о седници већа, као ни браниоце окривљених, сматрајући да њихово присуство не би било од значаја за доношење одлуке у смислу члана 488. став 2. ЗКП, па је одржао седницу већа на основу члана 490. ЗКП, на којој је размотрио списе предмета са пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети и по оцени навода у захтеву, нашао:

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљене Жужане Ковач у захтеву за заштиту законитости истиче да се побијана правноснажна пресуда заснива на незаконитим доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати и то на пресудама Вишег суда у Зрењанину којима су прихваћени споразуми о признању кривичног дела за окривљене ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ и НН.

Изнете наводе захтева, браниоца окривљене Жужане Ковач, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Из побијаних правноснажних пресуда и списка предмета произлази да је првостепени суд поред осталог, извршио увид у правноснажне пресуде тог суда Спк 3/15 од 25.09.2015. године, Спк 4/15 од 25.09.2015. године, Спк 3/16 од 21.03.2016. године, Спк 4/16 од 21.03.2016. године, Спк 5/16 од 21.03.2016. године, Спк 2/16 од 17.03.2016. године, Спк 6/16 од 21.03.2016. године и Спк 8/16 од 21.03.2016. године, на основу којих је утврђено да су првобитно окривљени ЗЗ, ЈЈ, ИИ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ и НН признали извршење кривичних дела давање мита из члана 368. став 1. КЗ, за које су и оптужени оптужницом Вишег јавног тужиоца у Зрењанину Кт 45/15 од 20.07.2015. године, те да су постигли споразум о признању кривичног дела са надлежним јавним тужиоцем након потврђивања оптужнице, а који споразуми су прихваћени од стране суда, те су ови окривљени и оглашени кривим за кривична дела давање мита из члана 368. став 1. КЗ, за која су им изречене кривичне санкције.

По оцени овога суда, цитиране пресуде јесу докази које је суд извео на главном претресу, међутим, исте нису биле предмет оцене, нити је суд на основу тих пресуда

утврђивао чињенице у погледу постојања кривичних дела и кривице окривљених у овом кривичном предмету, па ни у односу на окривљену Жужану Ковач.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да се побијане правноснажне пресуде не заснивају на цитираним пресудама Вишег суда у Зрењанину, те да се следствено томе не заснивају на незаконитим доказима.

Стога су наводи захтева браниоца окривљене Жужане Ковач да је побијаном правноснажном пресудом повређен закон из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, на штету ове окривљене, оцењени као неосновани.

Бранилац окривљене Жужане Ковач, у захтеву истиче и да је побијаном правноснажном пресудом повређен закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, у вези члана 5. став 1. КЗ, у односу на тачке 1, 2, 4, 8, 9. и 15. изреке првостепене пресуде, где је наведено да су ове радње извршења продуженог кривичног дела примање мита учињене „током 2012. године“, када је важила одредба члана 367. став 1. КЗ, која се примењивала од 01.01.2006. до 10.09.2009. године, измењена 11.09.2009. године и била на снази до 31.12.2012. године, коју одредбу је, према ставу браниоца, требало применити у конкретном случају у смислу члана 5. став 1. КЗ, а не сада важећу одредбу члана 367. став 1. КЗ, која се примењује од 01.01.2013. године.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљене Жужане Ковач, Врховни касациони суд оцењује као неосноване.

Према одредби члана 367. став 1. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.72/09) која се примењивала од 11.09.2009. до 31.12.2012. године, службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог, да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити казниће се затвором од две до дванаест година.

Одредбом члана 367. став 1. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12), која се примењивала од 01.01.2013. године до 28.02.2018. године, прописано је да ће се, службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог да у оквиру свог службеног овлашћења или у вези са својим службеним овлашћењима изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, казнити затвором од две до дванаест година.

Закон о изменама и допунама кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр.94/2016), који се примењује од 01.03.2018. године, кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ инкриминише на идентичан начин по законским обележјима и запређеној казни као и одредба члана 367. став 1. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12), који се примењивао до 28.02.2013. године.

Из чињеничног описа радњи извршења продуженог кривичног дела примање мита произлази да је окривљена Жужана Ковач у својству службеног лица инкриминисане радње - непосредно захтевање и примање поклона за себе да у оквиру свог службеног овлашћења и у вези са својим службеним овлашћењима изврши службену радњу коју не би смела извршити, предузела како током 2012. године тако и

током 2013. године, у ком периоду се примењивала и раније важећа одредба члана 367. став 1. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.72/09), која је била на снази до 31.12.2012. године и сада важећа одредба члана 367. став 1. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12 и 94/16), која је на снази од 01.01.2013. године.

Стога су, по оцени овога суда нижестепени судови правилно у односу на радње продуженог кривичног дела примање мита, описане у чињеничном опису дела датом у изреци првостепене пресуде, применили сада важећу одредбу члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ („Сл. гласник РС“, бр.121/12 и 94/16) који је важио у време извршења кривичног дела – током 2012. и 2013. године, тако да околност што је у чињеничном опису појединих радњи извршења продуженог кривичног дела (тачке 8, 9. и 15. изреке првостепене пресуде), као време када су исте учињене означена само 2012. година, на шта се указује захтевом браниоца, није од утицаја на другачију правну оцену дела окривљене.

Следствено изнетом, Врховни касациони суд је захтев за заштиту законитости браниоца окривљене Жужане Ковач и у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. став 1. КЗ, оценио као неоснован.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљене Жужане Ковач истиче и то: да је окривљена, када су у питању радње извршења продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ, описане под тачком 4. и 5. изреке првостепене пресуде, поступала не као службеник Службе за катастар непокретности, већ као вештак на основу уговора о делу закљученог између ње и Привредног друштва „...“ 2011. године, што је дозвољен правни посао, а да новац који је добила од окривљеног ГГ, директора наведеног привредног друштва представља тим уговором предвиђену накнаду за услугу прибављања документације из Службе за катастар непокретности у Зрењанину која документација је неопходна за поступак уписа земљишта у јавне књиге у корист тог привредног друштва у вези са чим је окривљена сачинила извештај за Основни суд у Зрењанину, што је потврђено исказима сведока ЊЊ, ОО, ПП и РР; да се исто образложење односи и на радње извршења описане под тачкама 6, 7. и 8. изреке, јер су КК и ММ припремили своју документацију у вези са којом је окривљена као вештак требало да сачини извештај; да је окривљена и у спору Земљорадничке задруге Зрењанин, против Републике Србије поступала као вештак у предмету Основног суда у Зрењанину П 1373/10 (тачка 9. изреке првостепене пресуде) у вези са чим је у својству сведока саслушан СС, који је у свом исказу изнео да се у органима управе задруге расправљало о њеном вештачењу и о трошковима истог; да је окривљена потребну документацију наведену под тачком 10. изреке првостепене пресуде требало да прибави у својству вештака што је у складу са исказима окривљеног ДД и сведока ТТ; да у односу на радње извршења кривичног дела описане под тач.11. и 14. за кривицу окривљене нема других доказа, осим пресуда закључених на основу споразума о признању кривичног дела у односу на саоптужене ЈЈ и ММ; да су према исказу окривљене ВВ, ЛЛ и ЋЋ сву документацију у вези са реституцијом земљишта предали њој, а не окривљеној Жужани Ковач (тачка 12. изреке првостепене пресуде); да на основу неспорних исказа сведока УУ, ФФ, ХХ и ЦЦ, произлази да окривљена нема никакве везе са поступком уписа предметне хипотеке (тачка 13. изреке првостепене пресуде); те да је одбрана окривљене у односу на радњу извршења описану под тачком 15. изреке првостепене пресуде сагласна са одбраном окривљених ЕЕ и ЖЖ, који су истакли да се у конкретном случају радило о ангажовању окривљене Жужане Ковач као вештака, што је у складу са исказима

сведока ЧЧ, дугогодишњег председника ... суда у ... и ОО, дугогодишњег директора Службе за катастар непокретности у ..., да је окривљена деценијама била стални судски вештак.

Изнетим наводима захтева за заштиту законитости, по оцени овога суда, бранилац окривљене Жужане Ковач цени изведене доказе током поступка и износи своје чињеничне закључке везано за постојање законских обележја предметног кривичног дела који су другачији од оних утврђених у побијаним пресудама, чиме суштински оспорава оцену изведених доказа и таквом оценом утврђено чињенично стање у побијаним пресудама и на тај начин побијану правноснажну пресуду оспорава због повреде закона из члана 440. ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљене Жужане Ковач у захтеву за заштиту законитости указује и на повреду закона из члана 16. став 2. и члана 438. став 2. тачка 3) у вези члана 388. став 3. и 4. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости, против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, нити због повреде закона из члана 16. став 2. и члана 438. став 2. тачка 3) у вези члана 388. став 3. и став 4. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљене Жужане Ковач у овом делу оценио као недозвољен.

Бранилац окривљене Жужане Ковач у захтеву за заштиту законитости указује и на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП и то у делу у којем се повреда односи на „непостојање одобрења надлежног органа“, као и на повреду закона из члана 441. став 3. и 4. ЗКП.

Одредбом члана 484. ЗКП, која прописује обавезан садржај захтева, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1) а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) тог законика, мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

У вези са тим одредба члана 484. ЗКП, обавезује подносиоца захтева, да када је у питању садржај захтева поред формалног означавања законских одредби, као разлога за подношење овог ванредног правног лека, у захтеву образложи истакнуте повреде захтева.

Међутим, бранилац окривљене повреду закона из члана 438. став 1. тачка 7) ЗКП, не конкретизује, јер у захтеву не наводи да јавни тужилац није овлашћени тужилац нити опредељује које одобрење и ког надлежног органа у конкретном случају не постоји, док повреде закона из члана 441. став 3. и став 4. ЗКП уопште не образлаже.

Имајући у виду да је Врховни касациони суд приликом одлучивања о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног везан разлозима (члан 485. став 1. у вези става 4. ЗКП), делом и правцем побијања који су истакнути у захтеву у смислу члана 489. став 1. ЗКП, и да стога нема законско овлашћење да суд по службеној дужности

оцењује у чему се састоје повреде закона на које се бранилац само формално позива у захтеву, то је код напред наведеног, Врховни касациони суд нашао да захтев браниоца окривљене Жужане Ковач у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 7) и члана 441. став 3. и став 4. ЗКП, нема законом прописан садржај у смислу члана 484. ЗКП.

Испитујући захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ, Врховни касациони суд је нашао да су исти недозвољени.

Бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче да је побијаном правноснажном пресудом повређен закон из члана 439. тачка 1) ЗКП, са образложењем да код овог окривљеног није постојао умишљај за извршење било ког кривичног дела, па ни кривичног дела помагање у примању мита. У вези са тим бранилац у захтеву наводи да је окривљени АА веровао да окривљена Жужана Ковач конкретне послове обавља преко Агенције у својству вештака, при чему он сам није учествовао у формирању цене за предметну услугу нити је тражио новац било од ЗЗ, било од окривљене Жужане Ковач, нити му је било какав новац обећан од стране њих двоје, које чињенице потврђују докази изведени у току поступка.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног ББ наводи да из чињеничног стања утврђеног у правноснажној пресуди произлази да није било претходног договора између овог окривљеног и окривљене Жужане Ковач који би био усмерен на помагање у примању мита, тако да се, према ставу браниоца у конкретном случају не ради о помагању у примању мита, већ, евентуално, о помагању у давању мита и да је следствено томе на чињенично стање утврђено у правноснажној пресуди погрешно примењен закон.

Врховни касациони суд налази да браниоци окривљеног АА и окривљеног ББ, иако се у захтеву позивају на повреде закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП, изнетим наводима цене изведене доказе износећи сопствено виђење догађаја на коме заснивају свој став и то бранилац окривљеног АА да у радњама окривљеног не постоји умишљај као законско обележје предметног кривичног дела, а бранилац окривљеног ББ, да је правна квалификација кривичног дела погрешна, чиме правноснажну пресуду оспоравају због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и на тај начин указују на повреду закона из члана 440. ЗКП.

Бранилац окривљене ВВ у захтеву за заштиту законитости наводи да суд погрешно није прихватио исказе сведока ЋЋ и ЏЏ, који искључују кривицу окривљене, јер оба сведока познају окривљену Жужану Ковач, због чега им није био потребан посредник да са њом ступе у контакт до кога је дошло на иницијативу окривљене Жужане Ковач, а не ВВ, те да окривљена ВВ није имала сазнање да је новац био намењен подмићивању и да следствено томе код ње није постојао умишљај за извршење кривичног дела примање мита у помагању из члана 367. став 1. у вези са чланом 35. КЗ, којим наводима бранилац окривљене оспорава оцену доказа и таквом оценом чињенично стање утврђено у правноснажној пресуди и тиме истиче повреду закона из члана 440. ЗКП. Поред тога, бранилац окривљене ВВ у захтеву истиче и повреду закона из члана 16. став 2. ЗКП.

Имајући у виду да повреде закона из члана 440. и члана 16. став 2. ЗКП не спадају у круг повреда набројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени,

преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, Врховни касациони суд је захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ оценио као недозвољене.

Испитујући захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ГГ, Врховни касациони суд је нашао да је захтев неблаговремен.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, прописано је да због набројаних повреда тог законика, учињених у првостепеном и поступку пред апелационим судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука под условом да је против те одлуке користио редован правни лек. Овај рок важи и за браниоца окривљеног сагласно одредби члана 71. тачка 5) ЗКП, којим су права браниоца ограничена правима која у поступку има окривљени.

С обзиром на то да из списка предмета произлази да је окривљени ГГ, другостепену пресуду лично примио дана 26.02.2020. године, а да је његов бранилац, адвокат Ана Матић Алимпијевић, захтев за заштиту законитости против наведених пресуда поднела дана 22.05.2020. године, дакле, по протеку законом прописаног рока из члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ГГ оценио као неблаговремен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар - саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа - судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић